

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської мови

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Практична граматики основної мови

Вибіркова

Освітньо-професійна програма: «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

Спеціальність: В11 Філологія

Спеціалізація: В11.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська

Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

факультет іноземних мов

Мова навчання: англійська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Практична граматики основної мови
Складена відповідно до освітньої-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

Розробник:

Лопатюк Наталія Іванівна, к.ф.н., доцент кафедри англійської мови, к.ф.н.. доц.

Викладач:

Лопатюк Наталія Іванівна, к.ф.н., доцент кафедри англійської мови, к.ф.н.. доц.

Затверджено на засіданні кафедри англійської мови

Протокол № 7 від "25" серпня 2025 року

Завідувач кафедри

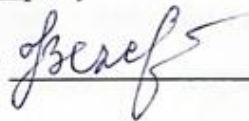

Ольга СОЛОВІЙОВА

Схвалено методичною радою

Протокол № 1 від "27" серпня 2025 року

Голова методичної ради факультету

Ірина БЕЖЕНАР

Мета навчальної дисципліни: набути, систематизувати та поглибити знання граматики сучасної англійської мови; удосконалити навички їх застосування на письмі та в усному мовленні як основи для роботи фахового спеціаліста.

Завдання:

- навчитися правильному граматичному оформленню висловлювання;
- виробити мовленнєві навички згідно з нормами сучасної англійської мови;
- вивчити різноманітні граматичні конструкції, які реально зустрічаються в повсякденному мовленні, англійській художній літературі, матеріалах преси.

Переваги, які надає вивчення цієї дисципліни: охоплення тем, які не входять в програми курсів основної мови, практичної граматики основної мови, що вивчаються на першому курсі, але є необхідними елементами вільного володіння мовою для письмового та усного спілкування.

Преквізити: Ефективність засвоєння курсу залежить від знань, здобутих під час вивчення дисципліни «Основна іноземна мова» на 1 курсі в 1 семестрі.

Постреквізити. Вивчення дисципліни «Практична грамика основної мови» на 1 курсі як вибіркової закладає основи для вивчення дисципліни «Основна іноземна мова» на 2 курсі, «Узуальна грамика» на 3 курсі, а також теоретичного курсу «Теоретична грамика англійської мови», який викладається англійською мовою на 4 курсі.

Результати навчання:

Відповідно до ОП, завдання дисципліни «Практична грамика англійської мови» спрямоване на те, щоб розвинути:

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ПР 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПР 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПР 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	2		30			60		залік
Заочна	1	2	3	90	2		6			84		залік

Загальні інформація

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1. Prepositional Phrases. Adverbial clauses.											
Тема 1. Nouns + prepositions	6		2			4	6					6
Тема 2. Adjectives + prepositions	6		2			4	5					5
Тема 3. Verbs + prepositions	6		2			4	7	2				5
Тема 4. Time clauses.	6		2			4	6					6
Тема 5. Clauses of Result. Clauses of reason.	6		2			4	6					6
Тема 6. Clauses of purpose	6		2			4	5					5

Тема 7 Рубіжний модуль-контроль. Письмова контрольна робота.	6		2			4	6					6
Разом за ЗМ1	42		14			28	41					39
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 2. Adverbial and relative clauses. Focusing sentences.											
Тема 1. Clauses of contrast. Exclamations.	6		2			4	5					5
Тема 2. Clauses of manner.	6		2			4	8	2				6
Тема 3. Conditionals	6		2			4	6					6
Тема 4. Defining relative clauses	6		2			4	6					6
Тема 5. Non-defining relative clauses	6		2			4	8	2				6
Тема 6. Focusing sentences (using it)	6		2			4	5					5
Тема 7. Focusing sentences (using what)	6		2			4	5					5
Тема 8. Рубіжний модуль-контроль. Письмова контрольна робота	6		2			4	6					6
Разом за ЗМ 2	48		16			32	49					45
Усього годин	90		30			60	90		6			84

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання / завдання)
1	Nouns + prepositions 1. pairs denoting cause 2. pairs denoting relationship 3. pairs denoting reference
2	Adjectives + prepositions 1. adjectives + of 2. adjectives + at/in 3. adjectives + with/about
3	Verbs + prepositions 1. How do you form questions when a verb is followed by a preposition? 2. Verbs commonly paired with <i>for</i> 3. Verbs commonly paired with <i>on</i>

4	<p>Time clauses.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What do time clauses denote? 2. What conjunctions are used ? 3. What is special about the usage of tense forms?
5	<p>Clauses of Result. Clauses of reason.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What do clauses of result and clauses of reason denote? 2. What conjunctions are used ? 3. What is special about the usage of tense forms?
6	<p>Clauses of purpose</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What do clauses of purpose denote? 2. What conjunctions are used ? 3. What is special about the usage of tense forms?
7	Рубіжний модуль-контроль. Письмова контрольна робота.
8	<p>Clauses of contrast. Exclamations.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What do clauses of contrast denote? 2. What conjunctions are used ? 3. What is special about the usage of tense forms?
9	<p>Clauses of manner.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What do clauses of manner denote? 2. What conjunctions are used ? 3. What is special about the usage of tense forms?
10	<p>Conditionals</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What types of conditionals are there in English? 2. What conjunctions are used ? 3. What is special about the usage of tense forms?
11	<p>Defining relative clauses</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What types of relative clauses are there in English? 2. What is a defining relative clause ? 3. What elements can it be introduced by?
12	<p>Non-defining relative clauses</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. What is a non-defining relative clause ? 2. What elements can it be introduced by? 3. What is the difference between defining relative clauses and non-defining relative clauses?
13	<p>Focusing sentences (using it)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. How is the word "it" used for focusing sentences? Provide an example. 2. Create a sentence where "it" is used for emphasis on time.

	3. Explain the significance of "it" in focusing sentences.
14	Focusing sentences (using what) 1. Describe how "what" is used for focusing sentences. 2. Create a sentence using "what" for emphasis on actions. 3. Explain the role of "what" in emphasizing information in a sentence.
15	Рубіжний модуль-контроль. Письмова контрольна робота.

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Години	
			денна	заочна
		Змістовий модуль 1. Prepositional Phrases. Adverbial clauses.		
1	Nouns + prepositions	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 10 іменникових сполучень у пісенному та художньому дискурсах.	3	5
2	Adjectives + prepositions	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 10 прикметникових сполучень у пісенному та художньому дискурсах.	3	5
3	Verbs + prepositions	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 10 дієслівних сполучень у пісенному та художньому дискурсах.	3	5
4	Time clauses.	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 20 речень часу у пісенному та художньому дискурсах.	6	7
5	Clauses of Result. Clauses of reason.	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти по 10 речень результату та причини у пісенному та художньому дискурсах.	6	9
6	Clauses of purpose	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 10 речень мети у пісенному та художньому дискурсах.	3	6
		Змістовий модуль 2. Adverbial and relative clauses. Focusing sentences.		
7	Clauses of contrast. Exclamations.	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 10 речень контрасту у пісенному та художньому дискурсах.	6	7
8	Clauses of manner.	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 10 речень способу дії у пісенному та художньому	6	7

		дискурсах		
9.	Conditionals	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 12 речень умови у пісенному та художньому дискурсах	6	7
10	Defining relative clauses	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 10 означальних речень у пісенному дискурсі	6	8
11	Non-defining relative clauses	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 10 означальних речень у художньому дискурсі.	6	8
12	Focusing sentences (using it)	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 10 речень з ввідним it у художньому дискурсі.	3	6
13	Focusing sentences (using what)	Опрацювання матеріалу заняття. Знайти 10 означальних речень з ввідним what у художньому дискурсі.	3	4
	Всього		60	84

Методи навчання

У процесі опанування дисципліни використовуються такі методи навчання: комунікативний метод, метод проєктів, метод обговорення, парна / групова робота, симуляції, метод оберненого класу. Технології навчання: мобільні додатки (7Esl.com), інтерактивні додатки (Wordwall, Learningapps), електронні підручники та ресурси.

Система контролю та оцінювання

Методи контролю: письмове опитування студентів

Форми контролю: стандартизовані тести

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожну тему виводиться із середнього арифметичного суми поточних видів контролю (виконання тестових завдань). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Студент, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 55-60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати залік і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або

складати залік з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 35 балів, він не допускається до складання заліку. Письмова залікова робота охоплює навчальний матеріал з дисципліни.

Критерії оцінювання поточного тесту (макс. 30 балів)

30	30	
29	29	
28	28	
27	27	
26	26	
25	25	
24	24	
23	23	
22	22	
21	21	
20	20	
19	19	
18	18	
17	17	
16	16	
15	15	
14	14	
13	13	
12	12	
11	11	
10	10	
9	9	
8	8	
7	7	
6	6	
5	5	
4	4	
3	3	
2	2	
1	1	

Таблиця переведення балів за тести у бали за тему

Середнє арифметичне за тест	Бали за тему	Бали за тему
30	5	4
29	5	4
28	5	4
27	5	4
26	4	3
25	4	3
24	4	3
23	4	3
21	4	3
20	3	3
19	3	3
18	3	2
17	2	2
16	2	2
15	2	2
14	2	2
13	2	2
12	2	2
11	2	2
10	2	1
9	2	1

8	1	1
7	1	1
6	1	1
5	1	1
4	1	1
3	1	0
2	0	0
1	0	0

Критерії оцінювання підсумкового тесту (залік)

Кількість правильних відповідей	Кількість балів
40	40
39	39
38	38
37	37
36	36
35	35
34	34
33	33
32	32
31	31
30	30
29	29
28	28
27	27
26	26
25	25
24	24
23	23
22	22
21	21
20	20
19	19
18	18
17	17
16	16
15	15
14	14
13	13
12	12
11	11
10	10
9	9
8	8
7	7
6	6
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)	Кількість балів	Сума
---	-----------------	------

Змістовий модуль №1													залік	балів		
T1	T2	T3	T4	T5	T6											
5	5	5	5	5	5							30				
Змістовий модуль 2																
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7										
5	5	4	4	4	4	4								30		
															40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

Topic 1 Nouns + prepositions

1. Provide examples of nouns paired with prepositions and explain their relationships.
2. Create a sentence using a noun and preposition to express possession.
3. How do nouns and prepositions work together to convey specific meanings?

Topic 2 Adjectives + prepositions

1. Explain the role of adjectives and prepositions in conveying relationships.
2. Create a sentence using an adjective and preposition to express cause and effect.
3. How do adjectives and prepositions contribute to the overall meaning of a sentence?

Topic 3 Verbs + prepositions

2. Provide examples of verbs paired with different prepositions and explain their meanings.
3. Create a sentence using a verb and preposition to indicate location.
4. How do verbs and prepositions combine to convey various nuances in meaning?

Topic 4 Time clauses.

1. What do time clauses denote?
2. What conjunctions are used ?

3. What is special about the usage of tense forms?

Topic 5 Clauses of Result. Clauses of reason.

4. What do clauses of result and clauses of reason denote?
5. What conjunctions are used ?
6. What is special about the usage of tense forms?

Topic 6 Clauses of purpose

4. What do clauses of purpose denote?
5. What conjunctions are used ?
6. What is special about the usage of tense forms?

Topic 8 Clauses of contrast. Exclamations.

4. What do clauses of contrast denote?
5. What conjunctions are used ?
6. What is special about the usage of tense forms?

Topic 9 Clauses of manner.

4. What do clauses of manner denote?
5. What conjunctions are used ?
6. What is special about the usage of tense forms?

Topic 10 Conditionals

4. What types of conditionals are there in English?
5. What conjunctions are used ?
6. What is special about the usage of tense forms?

Topic 11 Defining relative clauses

4. What types of relative clauses are there in English?
5. What is a defining relative clause ?
6. What elements can it be introduced by?

Topic 12 Non-defining relative clause

4. What is a non-defining relative clause ?
5. What elements can it be introduced by?
6. What is the difference between defining relative clauses and non-defining relative clauses?

Topic 13 Focusing sentences (using *it*)

4. How is the word "it" used for focusing sentences? Provide an example.
5. Create a sentence where "it" is used for emphasis on time.
6. Explain the significance of "it" in focusing sentences.

Topic 14 Focusing sentences (using *what*)

4. Describe how "what" is used for focusing sentences.
5. Create a sentence using "what" for emphasis on actions.
6. Explain the role of "what" in emphasizing information in a sentence.

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1	Dwell on Nouns + prepositions
2	Dwell on Adjective+ preposition; by, with, for, etc.
3	Dwell on Verbs + different prepositions and meanings
4	Dwell on Time clauses.
5	Dwell on Clauses of Result. Clauses of reason.
6	Dwell on Clauses of purpose
7	Dwell on Clauses of contrast. Exclamations.
8	Dwell on Clauses of manner.
9	Dwell on Conditionals
10	Dwell on Defining relative clauses
11	Dwell on Non-defining relative clauses
12	Dwell on Focusing sentences (using it)
13	Dwell on Focusing sentences (using what)

Зарахування результатів неформальної освіти

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №1 від 22.01.2025), під час проходження курсу результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням:

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань,

отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;

- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;

- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту

Слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті. Шляхи здобуття знань у неформальній освіті: тренінги, освітні й практичні курси, семінари й вебінари, літні / зимові школи тощо.

В процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці навчальної дисципліни.

Рекомендована література **Основна**

1. Azar, Betty Schramper, 2002. Understanding and Using English Grammar Third Edition. New York: Pearson Education, Longman.
2. Dooley, J., Evans, V. Grammarway 3. Express Publishing, UK, 2018.
3. Dooley, J., Evans, V. Grammarway 4. Express Publishing, UK, 2019.

Допоміжна

1. Alexander, L. G. Longman Advanced Grammar. Longman group, UK, 2000.
2. Eastwood, J. Oxford Practice Grammar. Oxford University Press, 2013. 439 p.
3. Murphy, R. English Grammar in Use. Intermediate. Cambridge University Press, 2012. 380 p.
4. Thompson, A. J. & Martinet, A. V. A Practical English grammar. Oxford: OUP, 1980. 181 p., 199 p.
5. Hewings M. Advanced Grammar in Use. 2nd ed. Cambridge: CUP, 2005. 294 p.
6. Thompson, A. J. & Martinet, A. V. A Practical English Grammar: Exercises 1. Oxford: OUP, 2008. 181 p.
7. Thompson, A. J. & Martinet, A. V. A Practical English Grammar: Exercises 2. Oxford: OUP, 2008. 199 p.
8. Lopatiuk N. I., Lukashchuk M. V. Teaching grammar at a university level. *Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їхній вплив на розвиток мови та літератури: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 9–10 квітня 2021 р.* Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2021. С. 76-78.
9. MODERN ENGLISH GRAMMAR GUIDE / Упор. : Н. І. Лопатюк. – Чернівці, 2021. – 96 с.
10. A PRACTICAL ENGLISH GRAMMAR: Навчальний посібник / Упор. : Н. І. Лопатюк. Чернівці, 2023. 96 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

(покликання на електронні ресурси до навчальної дисципліни)

11. <https://www.focus.olsztyn.pl/en/>
12. <https://test-english.com/>
13. <https://www.englishpractice.com/>
14. <https://takeielts.britishcouncil.org/prepare-ielts/free-ielts-online-course>
15. <http://englishstandarts.blogspot.com/>
16. <http://englishtips.org>
17. <https://www.grammarbank.com/>
18. Ansell Mary *English Grammar: Explanations and Exercises*. 2000. (Second edition). URL: <http://www.wordpower.ws/grammar/gramdex.html>
19. English exercises <https://www.pinterest.com/pin/543739354982176160/>

Політика академічної доброчесності відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, “Етичному кодексу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича”

<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnohouniversytetu.pdf> , «Положенням про виявлення та запобігання

академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf,

та правилам академічної доброчесності та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див.

<https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>).